

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 71 0 P 179653 17 Rev
Banjaluka, 29.03.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Stake Gojković, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice N.B. iz D., koju zastupa punomoćnik Š.I., advokat iz S., protiv tuženog „T.o.“ a.d. B., kojeg zastupa punomoćnik V.K., advokat iz B., radi naknade štete, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 179653 15 Gž od 27.06.2017. godine, na sjednici održanoj dana 29.03.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se djelimično usvaja, presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 179653 15 Gž od 27.06.2017. godine, ukida u dosuđujućem dijelu odluke o naknadi materijalne štete na ime tuđe njege i pomoći i u odluci o troškovima postupka i u ovom dijelu predmet se vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U ostalom dijelu revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 179653 13 P od 04.01.2015. godine, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev tužiteljice i obavezan je tuženi da tužiteljici na ime naknade nematerijalne štete isplati: na ime naknade za pretrpljene duševne bolove zbog umanjena životne aktivnosti iznos od 14.200,00 KM, na ime naknade za pretrpljene fizičke bolove iznos od 4.550,00 KM, na ime naknade za pretrpljeni strah iznos od 3.550,00 KM i na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog naruženosti iznos od 4.000,00 KM, što ukupno iznosi 26.300,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom, počev od dana presuđenja, tj. od 04.01.2015. godine, pa do isplate, dok je zahtjev tužiteljice za naknadu nematerijalne štete preko dosuđenih iznosa odbijen.

Obavezan je tuženi da tužiteljici na ime troškova liječenja isplati iznos od 519,34 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od 04.11.2013. godine, kao dana podnošenja tužbe, pa do isplate i na ime tuđe njege i pomoći za period od 27.11.2008. do 21.09.2014. godine iznos od 10.800,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i to: na iznos od 5.400,00 KM počev od 23.12.2009. godine, kao dana završetka bolničkog liječenja, pa do isplate i na iznos od 5.400,00 KM počev od dana presuđenja, tj. od 04.01.2015. godine pa

do isplate, dok je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova liječenja i naknadu na ime tuđe njege i pomoći preko dosuđenih iznosa odbijen.

Odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice za naknadu materijalne štete na ime izgubljene zarade-dobiti sa zemljišnog posjeda na godišnjem nivou u periodu od 21.09.2008. do 21.09.2014. godine u iznosu od 23.146,62 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i to: na iznos od 3.306,66 KM, počev od 21.09.2008. godine, pa do isplate; na iznos od 3.306,66 KM, počev od 21.09.2009. godine, pa do isplate; na iznos od 3.306,66 KM, počev od 21.09.2010. godine, pa do isplate; na iznos od 3.306,66 KM, počev od 21.09.2011. godine, pa do isplate; na iznos od 3.306,66 KM, počev od 21.09.2012. godine, pa do isplate; na iznos od 3.306,66 KM, počev od 21.09.2013. godine, pa do isplate i na iznos od 3.306,66 KM, počev od 21.09.2014. godine, pa do isplate.

Odbijen je tužbeni zahtjev tužiteljice za naknadu izgubljene zarade od poljoprivrede-buduće štete-rente u iznosu od 275,55 KM mjesečno, počev od 21.09.2014. godine, pa ubuduće, sve dok za to postoje zakonski uslovi ili do drugačije odluke suda.

Obavezan je tuženi da tužiteljici naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 3.289,14 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana presuđenja, pa do isplate, dok je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova parničnog postupka preko dosuđenog iznosa odbijen.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 179653 15 Gž od 27.06.2017. godine, žalba tuženog je djelimično uvažena i presuda Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 179653 13 P od 04.01.2015. godine preinačena u dosuđujućem dijelu odluke o naknadi materijalne štete na ime troškova liječenja, tako što se ovaj zahtjev tužiteljice odbijen i u dosuđujućem dijelu odluke o troškovima parničnog postupka, tako što je obavezan tuženi da tužiteljici naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 3.283,09 KM, umjesto ranije dosuđenog iznosa od 3.289,14 KM.

Žalba tuženog je u ostalom dijelu odbijena i prvostepena presuda u dosuđujućem dijelu odluke o naknadi nematerijalne štete i u dosuđujućem dijelu odluke o naknadi materijalne štete na ime tuđe njege i pomoći, potvrđena.

Odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 3.045,55 KM.

Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova sastava odgovora na žalbu.

Blagovremenom revizijom drugostepenu presudu pobija tuženi u dijelu odluke o naknadi nematerijalne štete i naknadi materijalne štete na ime troškova tuđe njege i pomoći, iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tužiteljica predlaže da se revizija odbije.

Revizija je djelimično osnovana.

Predmet ovog parničnog postupka je zahtjev tužiteljice da joj tuženi naknadi materijalnu i nematerijalnu štetu pretrpljenu u saobraćajnoj nesreći, u ukupnom iznosu od 100.370,00 KM, uz obavezu naknade troškova parničnog postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da se dana 21.09.2008. godine na magistralnom putu B.-O. dogodila saobraćajna nesreća, u kojoj je učestvovala tužiteljica, upravljajući vozilom marke „Yugo“, registarskih oznaka ... i S.M., upravljajući autobusom marke „MAN“, registarskih oznaka ...; da je za saobraćajnu nezgodu odgovoran vozač autobusa, te da je presudom Osnovnog suda u Derventi broj: 84 0 K 036135 11 K od 25.01.2011. godine oglašen krivim zbog krivičnog djela ugrožavanje javnog saobraćaja (potvrđena presudom Okružnog suda u Doboju broj: 80 0 K 036135 12 Kž od 26.06.2012. godine); da je u momentu nezgode pomenuto motorno vozilo bilo osigurano kod tuženog po polisi broj: ZUO0000219695; da se tužiteljica vanskudski obraćala tuženom; da joj je tuženi isplatio ukupan iznos od 18.182,00 KM, od čega na ime nematerijalne štete iznos od 16.800,00 KM (na ime pretrpljenih fizičkih bolova iznos od 4.550,00 KM, na ime pretrpljenog straha 3.450,00 KM, na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog umanjena životne aktivnosti 9.800,00 KM i na ime pretrpljenih duševnih bolova zbog naruženosti 700,00 KM), na ime troškova liječenja iznos od 182,00 KM i na ime troškova zastupanja iznos od 500,00 KM; da je tužiteljica zbog posljedica saobraćajne nesreće bila na bolničkom i banjском liječenju od 21.09.2008. do 26.11.2008, od 03.03. do 14.10.2009. i od 02.12. do 23.12.2009. godine; da je tužiteljica na ime troškova liječenja platila iznos od 519,34 KM; da iz nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke dr. Z.B. proizilazi da je tužiteljica pretrpjela teške tjelesne povrede: politraumu, otvoreni prelom lijeve natkoljenice, prelom lijeve natkoljenice u regiji kuka, prelom desne podlaktice, prelom lijeve lopatice, prelom petog, šestog i sedmog rebra sa lijeve strane, udarac i ogrebotine po glavi, udarac u grudni koš i stomak, krvni podliv u regiji stomaka i u retroperitonealnom prostoru, da je tužiteljica trpila bol jakog intenziteta 4 nedjelje, bol srednjeg intenziteta 4 mjeseca i slabog 6 mjeseci; da je trpila strah jakog intenziteta od momenta udesa, pa narednih 5 dana, strah srednjeg intenziteta 2 mjeseca i slabog intenziteta u trajanju od 3 mjeseca; da je kod nje prisutna naruženost težeg stepena, koja se manifestuje nepravilnim ožiljcima i teško poremećenom estetikom hoda; da su opisane povrede za posljedicu imale umanjene životne aktivnosti od 80%, zbog preloma lijeve natkoljenice na dva nivoa sa teškim posljedicama skraćenja, loše saniranog preloma, ograničenjem pokreta u kuku i koljenu, ograničenjem pokreta u lijevom ramenu, desnom ručnom zglobu, povrede grudnog koša i stomaka, a da sve navedeno za posljedicu ima da je tužiteljica nesposobna za teže fizičke poslove, za poslove koji zahtijevaju duži hod i stajanje, hod neravnim terenom ili stepeništem, da se vještak izjasnio da bi tužiteljica iste povrede zadobila i da je bila vezana pojansom.

Kod takvog stanja činjenica prvostepeni sud je primjenom odredbi člana 154, 155, 177. stav 3, 178. stav 2, 192. stav 1, 200, 897. i 941. Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, u daljem tekstu ZOO), djelimično usvojio tužbeni zahtjev i sudio kao u izreci prvostepene presude.

Obrazlaže da nije osnovan prigovor podijeljene odgovornosti, istaknut od strane tuženog budući da tužiteljica nije ni sporila da nije bila vezana sigurnosnim pojansom u momentu nesreće, a da je vještak medicinske struke u nalazu naveo, te na ročištu dodatno obrazložio, da kod saobraćajnih nezgoda sa masivnim oštećenjima vezivanje ili nevezivanje pojasa nema nikakve veze sa posljedicama, koje ostaju na tijelima

povrijeđenih, pa da to nije bilo od uticaja na konačan zdravstveni ishod, jer bi tužiteljica iste povrede zadobila i da je bila vezana pojasom. Imajući u vidu elemente na osnovu kojih se u smislu odredbe člana 200. ZOO odmjerava visina nematerijalne štete i već isplaćeni iznos, djelimično je usvojio tužbeni zahtjev za naknadu nematerijalne štete i dosudio tužiteljici iznose kao u izreci prvostepene presude, nalazeći da su adekvatni obimu štete i u skladu sa standardom pravične naknade, koji je verificovala sudska praksa.

Takođe, cijeneći da je na osnovu medicinske dokumentacije tužiteljica zbog posljedica zadobijene teške tjelesne povrede provela na bolničkom i banjском liječenju period od 21.09.2008. do 23.12.2009. godine, da je rješenjem Centra za socijalni rad u D. od 22.05.2009. godine tužiteljica korisnik naknade za tuđu njegu i pomoć imala pravo na naknadu iznosu od 41,00 KM za period od 01.06.2009. do 01.05.2011. godine, zaključuje da je tužiteljici bila potrebna cjelodnevna tuđa njega i pomoć u periodu od 13 mjeseci i 5 dana, to jest u periodu od 27.11.2008. godine do 02.12.2009. godine, koju su joj pružili G.S. i B.A. i Dom za ... „E.“ P. od 31.12.2008. godine do 30.01.2009 godine, a povremena tuđa njega i pomoć od 23.12.2009. godine (nakon rehabilitacije) do 21.09.2014. godine.

Visinu te naknade utvrdio je na osnovu visine plate medicinske sestre koja bi u mjestu u kojem je tuđa pomoć i njega pružena, bila sposobna pružiti takvu uslugu. Polazeći od toga da najniža cijena rada prema Odluci o najnižoj cijeni rada u oblasti zdravstva i socijalne zaštite Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 6/08) iznosi 135,00 KM i od Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti zdravstva i socijalne zaštite („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 111/07) kojim je propisan koeficijent plate radnika SSS medicinske struke 5,50, zaključuje da bi plata takvog lica iznosila 742,50 KM.

Prihvatajući da su tužiteljici Dom za ... „E.“ P. i svjedoci G.S. i A.B., pružali u određenim periodima tuđu njegu i pomoć, a ona im plaćala i to svjedoku Savić Gospavi za dva mjeseca po 500,00 KM i svjedoku B.A. za deset – dvanaest mjeseci od 300 – 500,00 KM mjesečno, prvostepeni sud nalazi da tužiteljici pripada po osnovu tuđe njege i pomoći u prosjeku 400,00 KM mjesečno, što je u skladu sa uslugama koje pruža nemedicinsko osoblje na mjesečnom nivou i odredbi člana 196 ZOO. Slijedom toga zaključuje da bi tužiteljica za 13 mjeseci tuđe njege i pomoći kada je bila nepokretna, imala izdatak u iznosu od 5.400,00 KM, a za period kada joj je bila potrebna povremena tuđa njega i pomoć od 23.12.2009. godine do 21.09.2014. godine po 100,00 KM mjesečno ili 5.800,00 KM, pa joj je, krećući se u granicama tužbenog zahtjeva, dosudio iznos od 10.800,00 KM.

Drugostepeni sud je našao da žalba tuženog osnovano ukazuje da tužiteljica u odnosu na zahtjev za isplatu troškova liječenja nije izvela nijedan materijalni dokaz, zbog čega u smislu člana 7. stav 1. i 123. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP) nije bilo osnova ni da joj se predmetni troškovi dosude, pa je u ovom dijelu žalbu uvažio i prvostepenu presudu preinačio, dok je u ostalom dijelu žalbu odbio i prvostepenu presudu potvrdio temeljem odredbe člana 226. ZPP.

Revizija je djelimično osnovana.

Iz činjeničnog utvrđenja nižestepeni sudovi proizlazi da se dana 21.09.2008. godine na magistralnom putu Brod-Odžak dogodila saobraćajna nesreća, u kojoj je učestvovala tužiteljica, upravljajući vozilom marke „Yugo“ i S.M., osiguranik tuženog, upravljajući autobusom marke „MAN“, da je za saobraćajnu nezgodu odgovoran vozač autobusa koji je presudom Osnovnog suda u Derventi broj: 84 0 K 036135 11 K od 25.01.2011. godine oglašen krivim zbog krivičnog djela ugrožavanje javnog saobraćaja, da je u toj nezgodi tužiteljica pretrpjela teške tjelesne povrede.

Revizijom se neosnovano pobija drugostepena presuda u dijelu odluke o naknadi nematerijalne štete tvrdnjama da je pogrešan zaključak nižestepeni sudovi da nema doprinosa tužiteljice nastanku štete.

Odredbom člana 192. ZOO je propisano da oštećeni, koji je doprinio da šteta nastane ili da bude veća nego što bi inače bila, ima pravo samo na srazmjerno smanjenu naknadu. Ovo je izuzetak od osnovnog pravila po kome se naknada štete dosuđuje u iznosu koji odgovara prouzrokovanoj šteti i primjenjuje se ukoliko je moguće utvrditi u kojoj mjeri je oštećenik doprinio nastanku štete, tako da se u konačnici iznos obaveze na naknadu štete odgovornog lica utvrđuje u visini štete, koju je prouzrokovao štetnik, a ne u visini ukupno prouzrokovane štete.

Iz krivične presude broj 84 0 K 036135 11 K od 25.01.2012. godine proizlazi da je na osnovu vještačenja vještaka saobraćajne struke utvrđeno da je za saobraćajnu nezgodu isključivo kriv osiguranik tuženog koji je izgubio kontrolu nad autobusom i prešao na saobraćajnu traku namijenjenu za kretanje vozila iz suprotnog smjera u trenutku kada se tom trakom kretalo vozilo kojim je upravljala tužiteljica.

Tužiteljica u ovom parničnom postupku nije ni sporila da nije bila vezana sigurnosnim pojasom u momentu nesreće, a tuženi je isticao prigovor podijeljene odgovornosti.

Propuštanje tužiteljice da prilikom upravljanja automobilom veže sigurnosni pojas protivno je obavezi propisanoj članom 34. stav 1. Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u BiH (“Službeni glasnik BiH” broj 6/06).

Međutim, ta činjenica sama po sebi nije dovoljna za zaključak da je tužiteljica doprinjela nastanku štete, jer se u svakom slučaju prema konkretnim okolnostima treba utvrditi postoji li i koliki je doprinos oštećenog da šteta bude veća, odnosno utvrditi uzročna veza između radnje/propuštanja oštećenog i određenog dijela vlastite štete. Stoga, da li bi povređivanje tužiteljice bilo prisutno u manjoj mjeri da je bila vezana sigurnosnim pojasom, bio je dužan da dokaže tuženi, koji je isticao prigovor podijeljene odgovornosti.

Nema mjesta prigovorima tuženog iznesenim u reviziji da mu je onemogućeno raspravljanje pred sudom, jer mu je sud zabranio pitanje vještaku medicinske struke “da li je nezvezivanje pojasa od strane tužiteljice bilo od uticaja na povrede u ovoj nezgodi” jer se vještak medicinske struke ne može relevantno izjasniti na ove okolnosti, već to može učiniti vještak saobraćajne struke, koji dokaz tuženi nije ni predlagao u toku postupka.

Dakle, u nedostatku dokaza koji bi ukazivao na suprotno, pravilan je zaključak nižestepenih sudova da s obzirom na povrede koje je zadobila i okolnosti povređivanja, u konkretnom slučaju nije bilo doprinosa tužiteljice da posljedice povređivanja budu veće nego što su bile, pa su ovi revizioni prigovori neosnovani.

Nasuprot navedenom, revizija osnovano ukazuje da pobijana presuda nije pravilna u pogledu odluke o naknadi štete na ime troškova tuđe njege i pomoći.

Tužiteljica je o povredama zadobijenim u saobraćajnoj nesreći i posljedicama koje su ostavile za njeno zdravlje izvela dokaz vještačenjem po vještaku medicinske struke. Činjenicu da je imala potrebu za tuđom njegom i pomoći i da je istu platila trećim licima dokazivala je iskazima svjedoka, te rješenjem Centra za socijalni rad i medicinskom dokumentacijom.

Materijalni izdaci zbog angažovanja drugog lica koje povrijeđenom pruža pomoć prilikom kretanja, oblačenja, uzimanja hrane i drugih ličnih potreba, čine zbirno troškove tuđe njege i pomoći.

Za dosuđenje naknade po ovom osnovu dovoljno je utvrđenje o neophodnosti tuđe njege i periodu u kome je potrebna, koje se kako pravilno ukazuje revident, zasniva na medicinskom vještačenju. Ove prigovore tuženi je isticao i u žalbi.

Međutim, u okviru zadatka koji je sud dao vještaku medicinske struke shodno odredbi člana 150. ZPP, da se izjasni o povredama i posljedicama povređivanja tužiteljice, vještak medicinske struke se nije izjasnio da li je tužiteljici i u kom periodu bila potrebna tuđa njega i pomoć, što se može uzeti kao nepotpunost nalaza i mišljenja, koju sud nije otklonio.

Dakle, ukoliko se utvrdi potreba za tuđom njegom i pomoći, naknada se određuje prema visini izdataka potrebnih za obezjeđenje takve njege. Pravo na naknadu za tuđu njegu i pomoć pripada oštećenom bez obzira na to ko mu pruža pomoć, pa makar to bili i najbliži ukućani.

Stoga je zbog pogrešnog pravnog pristupa u rješavanju ove pravne stvari drugostepeni sud propustio ocijeniti odlučne žalbene navode tuženog i utvrditi odlučne činjenice putem vještaka medicinske struke, da li je tužiteljici bila potrebna tuđa njega i pomoć i u kom periodu, a naročito u vrijeme dok je bila smještena u zdravstvenim ustanovama i Domu za stara lica, te u pogledu visine eventualne naknade za tuđu njegu i pomoć cijiniti da li joj je ta usluga pružena i kada, te imati u vidu i rješenje Centra za socijalni rad u D. od 22.05.2009. godine kojim je tužiteljici priznato pravo na naknadu u iznosu od 41,00 KM po tom osnovu za period od 01.06.2009. do 01.05.2011. godine, što bi uticalo da naknada bude manja za taj iznos.

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. i člana 250. stav 2. ZPP.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić